

Sote-valvonnan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueen tilaisuus

5.5.2022

Hallintojohtaja Tommi Niemi

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, henkilöstö

- Hyvinvointialueen **tulee ohjata ja valvoa** sen järjestämisvastuulle kuuluvaa palveluntuotantoa, yksityisiä tuottajia ja näiden alihankkijoita **jatkuvasti** palveluja tuottaessa (sote-järjestämislain 41 §).
- Oman henkilöstön määrä tulee mitoittaa siten, että virkavastuulla tapahtuva johtaminen, ohjaus **ja valvonta** ulottuu hyvinvointialueen kaikille tehtävälajoille ja myös maantieteellisesti hyvinvointialueen eri osiin (HE 241/2020 vp, s. 672).

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, henkilöstö

- Hyvinvointialueelle siirtyvissä monissa organisaatioissa valvonta on tapahtunut paljolti oman toiminnan ohessa. Tämä sama pätee myös moniin muihin hallinnon tehtäviin esim. hankintaan tai tietosuojaan.
- Selvää on, että hyvinvointialueelle ei siirry riittävästi valmista henkilökuntaa valvontaa suorittamaan. ”Niukkuudesta jaetaan”
- Seurauksena hyvinvointialueelle siirtyvän yleishallinnollisen henkilökunnan erikoistuminen myös valvonnassa.
 - > Onko tämä henkilökunta riittävää ja tapahtuuko erikoistuminen tarpeeksi nopeasti? Miten varmistetaan esim. lainsäädännöllinen osaaminen?

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, koulutustarve

- Valvontaa suorittavan henkilöstön koulutustarve on selvä ja tähän tarvitaan kansallista tukea. Hyvinvointialue ei yksinään pysty selviytymään kokonaisuudessaan koulutustarpeesta.
- Henkilöstö siirtyy 1.1.2023. Onko tarkoituksenmukaista järjestää koulutuksia syksyllä, jolloin henkilöstön sijoittuminen ei välttämättä ole kokonaisuudessaan tiedossa vai vuoden 2023 aikana, jolloin valvontaa tulisi jo suorittaa. Tämän takia verkossa olevat online-koulutukset tärkeitä.

Yhteistyö valvontaviranomaisten kanssa

- Tietoa korkeariskisistä valvonnan kohteista olisi hyvä saada hyvinvointialueella järjestelmällisesti valvontaviranomaisilta, koska heillä on laajempi ja erilainen tietopohja.

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, tehtävien sisältö

- Hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa tulee määritellä, miten seuraavien velvoitteiden noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan: saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. Omavalvontaohjelmassa on todettava, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua sekä yhdenvertaisuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.
- Sosiaali- ja terveysministeriön **asetuksella** voidaan antaa tarkempia säännöksiä omavalvontaohjelman yleisestä sisällöstä ja laatimisesta. Valvira voi antaa **määräyksiä** omavalvontaohjelman tarkemmasta sisällöstä ja sen toteutumisen seurannasta.
- Tällä hetkellä joudumme luomaan prosesseja ja miettimään resursointia kohtuullisten avointen termien ja tehtävien kautta. **Tarve olisi saada tietoa tarkentavan asetuksen tai määräyksen mahdollisesta sisällöstä jo valmisteluvaiheessa, jos näitä on tulossa.**

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, tehtävien sisältö

Sisäinen valvonta – omavalvonta – laatu

- **Omavalvonta on lainmukaisuuden valvontaa**

Laissa omavalvonnalla tarkoitettaisiin järjestelyä, jonka avulla varmistetaan, että toiminta ja palvelut järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla (HE 241/2020 vp s. 177).

Hyvinvointialueella ja hyvinvointialueelle palveluja tuottavalla yksityisellä palveluntuottajalla olisi omavalvontavelvollisuus, jolla osaltaan varmistettaisiin tehtävien lainmukainen hoitaminen (HE 241/2020 vp s. 197).

- **Sisäinen valvonta on lainmukaisuuden valvontaa**

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan talouden ja toiminnan laillisuus, tuloksellisuus, varojen turvaaminen sekä johtamisen kannalta oikeat ja riittävät tiedot taloudesta ja toiminnasta (HE 241/2020 vp, s. 559.)

- **Omavalvonta on riskienhallintaa**

Omavalvonnalla tarkoitetaan sitä, että toimintayksikölle on laadittu kirjallinen suunnitelma, jonka avulla potilaan tai asiakkaan palveluissa esiintyvät epäkohdat ja palvelun onnistumisen kannalta epävarmat ja riskiä aiheuttavat tilanteet pystytään tunnistamaan, ehkäisemään ja korjaamaan nopeasti (HE 241/2020 vp s. 177).

Palvelujen laatua ja asiakas- ja potilasturvallisuutta voidaan parantaa analysoimalla riskejä, korjaamalla hoiva- ja hoitoprosesseja ja toiminnan rakenteita sekä ottamalla oppia poikkeamista. Tämä edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä tehtävää omavalvontaa (HE 241/2020 vp s. 177).

- **Sisäinen valvonta on riskienhallintaa**

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, mutta sen jatkuvasti kasvavan merkityksen vuoksi se on perusteltua todeta laissa erikseen. (HE 241/2020 vp, s. 536.)

- **Omavalvonta on laadunhallintaa**

Omavalvontavelvoitetta koskeva sääntely korostaa hyvinvointialueiden ja palveluntuottajien omaa vastuuta toiminnan asianmukaisesta ja laadukkaasta järjestämisestä ja tuottamisesta. (HE 241/2020 vp s. 797).

Toimiva omavalvonta on palvelujen laadun hallinnan ja palvelutoiminnan kehittämisen väline (HE 241/2020 vp s. 768).

Sote-valvonnan valmistelun haasteet, tehtävien sisältö

Huomioiden rajatut resurssit olemme pohtineet sitä, missä määrin

- **Omavalvonta ja sisäinen valvonta voivat toimia yhdessä**
- **Omavalvonta ja laatu kulkevat organisoitumisen osalta käsi kädessä**
- **Omavalvonta kuuluu valvonnan ammattilaisille ja missä määrin tarvitaan substanssiasiantuntijuutta** (henkilöstön riittävyys, henkilöstön sijoittuminen, henkilöstön erikoistuminen ja henkilöstön riippumattomuus)

*Oman henkilöstön määrä tulee mitoittaa siten, että virkavastuulla tapahtuva johtaminen, ohjaus **ja valvonta** ulottuu hyvinvointialueen kaikille tehtäväaloille ja myös maantieteellisesti hyvinvointialueen eri osiin.*

